

ကညီဂွံဝိခွဲးယာ်ကရူာ်

မၤနီၣ်မၤယါတၢ်မၤဘၣ်ဒိဘၣ်ထံးပှၤဂွံဝိခွဲးယာ်လၢကီၢ်ပယီၤခိၣ်ဒုသဝီပူၤ

တၢ်ပာ်ဖျါအဖုၣ်

လါအုၣ်ဖျါ ၅သီ, ၂၀၂၄ နံၣ်/ KHRG လံာ်ကတြၢ်နီၣ်ဂံၢ်- 24-1-D1

ဘျး-ဒဝဲၤကီၢ်ရ့ၣ် တၢ်ပာ်ဖျါအဖုၣ်- SAC အသးဘၣ်ထွဲတဖၣ် ထၢဆူၣ်သဝီဖိသးအယံ ကဲထီၣ်တၢ်ဘၣ်အိၣ်ကမ့ၢ်လၢသဝီဖိတဖၣ်အဂီၢ်ဖဲ လၢကဆီကီၢ်ဆၣ် (လါဒဲးစဲဘၣ် ၂၀၂၄နံၣ် တုၤ လါမးရး ၂၀၂၄နံၣ်)

တၢ်ပာ်ဖျါအဖုၣ်တဘျီအံၤ ပာ်ဖျါဝဲတၢ်ကဲထီၣ်အသးဖဲ လၢကဆီကီၢ်ဆၣ်, ဘျး-ဒဝဲၤကီၢ်ရ့ၣ်, ပုၣ်ယုၣ်ဒီးတၢ်ထၢဆူၣ်ဆူၣ်
သးလၢသဝီဖိအကျါန့ၣ်လီၤ. တၢ်ကဲထီၣ်သးဘၣ်ဃးတၢ်ထၢဆူၣ်ဆူၣ်သးအံၤစးထီၣ်အသးဖဲ လါဒဲးစဲဘၣ် ၂၀၂၄နံၣ် ဒီး မၤဒဲး
အသးတုၤတၢ်ရၤလီၤလံာ်တၢ်ကစီၣ်တဘျီအံၤ တၢ်ဆၢကတီၢ်ခဲကနီၣ်အံၤ, လါအုၣ်ဖျါ ၂၀၂၄နံၣ် န့ၣ်လီၤ. ထံကီၢ်တၢ်ပာ်တၢ်ပြး
ကီၣ်ကးကရၢ (SAC) ဒီး SAC အသးဘၣ်ထွဲ ကမ့ၢ်သး (ပြည်သူ့စစ် - ကမ့ၢ်လၢအဖီၣ်တၢ်စုကဝဲၤ ဒီး မၤသကိးတၢ်ဒီး
ပယီၤသး) ဖဲ က---သဝီ, ခ---ကရူာ်, လၢကဆီကီၢ်ဆၣ် တဖၣ်မၤန့ၣ်ဆူၣ်ဝဲပှၤသဝီဖိတဖၣ်လၢကန့ၣ်လီၤကဲ ကမ့ၢ်သးန့ၣ်လီၤ.
သဝီဖိလၢအအိၣ်ဖဲ က---သဝီတဖၣ်ဘၣ်တၢ်မၤပျံၤမၤဖုၣ်အဝဲသ့ၣ်လၢ မ့ၢ်တန့ၣ်လီၤကဲကမ့ၢ်သးဘၣ်န့ၣ်ကဘၣ်တၢ်နီၣ်ဟးထီၣ်
အဝဲသ့ၣ်လၢသဝီပူၤန့ၣ်လီၤ. လၢန့ၣ်အမဲၣ်ညါ SAC ဒီး ကမ့ၢ်သးသ့ၣ်တဖၣ် မၤန့ၣ်ဆူၣ်ပှၤသဝီဖိ တနံၣ် (၇) ဂၤ လၢကအိၣ်ခိး
တၢ်သမံသမိတြၢ် ဖဲပယီၤသးအိၣ်အလီၢ် ဖဲ က---သဝီ န့ၣ်လီၤ. တၢ်အိၣ်သးတခါအံၤဒုးကဲထီၣ်ဝဲတၢ်ဘၣ်တၢ်ဘၢအတၢ်ဂ့ၢ်ကီ
ဒီး တၢ်လီၤဘၣ်ယိၣ်လၢ သဝီဖိသ့ၣ်တဖၣ်အဂီၢ် ဒီး သဝီဖိအါဒဲးအါဂၤဘၣ်ယုၣ်မ့ၢ်ပးဖျါဝဲန့ၣ်လီၤ.¹

ဖဲ က---သဝီ, ခ---ကရူာ်, လၢကဆီကီၢ်ဆၣ်, ဘျး-ဒဝဲၤကီၢ်ရ့ၣ်အပူၤ ထံကီၢ်တၢ်ပာ်တၢ်ပြးကီၣ်ကးကရၢ (SAC) ဒီး ကမ့ၢ်သး
လၢအမၤသကိးတၢ်ဒီး SAC တဖၣ်ကျဲးစးမၤဆူၣ်ဝဲပှၤသဝီဖိတဖၣ်လၢကန့ၣ်လီၤကဲသးန့ၣ်လီၤ. ကမ့ၢ်သး သးခိၣ် စီၤနီၣ်ကလု
ဒီး စီၤကွဲ. သ့ၣ်တဖၣ်မၤန့ၣ်ဆူၣ်သဝီဖိတဖၣ်လၢကန့ၣ်လီၤမၤသကိးတၢ်ဒီးကမ့ၢ်သးန့ၣ်လီၤ. သဝီဖိတဖၣ်ဘၣ်တၢ်မၤပျံၤမၤဖုၣ်
စ့ၢ်ကိးအဝဲ သ့ၣ်လၢအမ့ၢ်တန့ၣ်လီၤကဲကမ့ၢ်သးဘၣ်န့ၣ်တၢ်ကနီၣ်ဟးထီၣ်ကွံာ်အိၣ်လၢသဝီပူၤန့ၣ်လီၤ. ကမ့ၢ်သးတဖုၣ်အံၤ
ဘၣ်တၢ်ဒုးအိၣ် ထီၣ်အိၣ် ဖဲက---သဝီပူၤ ဖဲလါယုၤ ၂၀၂၄နံၣ် န့ၣ်လီၤ. စးထီၣ်ဖဲန့ၣ်ဝံၤအလီၢ်ခဲ ကမ့ၢ်သးလၢ က---သဝီတဖၣ်

¹ တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျါလၢ လံာ်ပာ်ဖျါတဘျီအံၤအပူၤန့ၣ် တၢ်ဒီးန့ၣ်ဘၣ်အိၣ်ဖဲ လါယုၤန့ၣ်အါရဲၤ, ၂၀၂၄ နံၣ် အပူၤန့ၣ်လီၤ. ဘၣ်တၢ်ဆုၢ်ဟ့ၣ်ထီၣ်အိၣ်လၢ လီၢ်ကဝီ
ပှၤမၤသကိးတၢ်တဂၤ ဖဲ ဘျး-ဒဝဲၤကီၢ်ရ့ၣ်အပူၤ လၢအဘၣ်တၢ်သိၣ်လိအိၣ် လၢကညီဂွံဝိခွဲးယာ်ကရူာ် KHRG လၢကမၤနီၣ်မၤယါတၢ်မၤဘၣ်ဒိပှၤဟီၣ်ခိၣ်
ဖိခွဲးယာ်အတၢ်အိၣ်သးတဖၣ်ဖဲလီၢ်ကဝီပူၤန့ၣ်လီၤ. ပှၤတုၤဘၣ်တၢ်တဖၣ်အမံၤ, တၢ်ဂီၤဒီး အိၣ်ဆိးလီၢ်ကျဲ လီၤတၢ်လီၤဆဲးတဖၣ်န့ၣ် တၢ်မၤလီၤဘၢအိၣ်
လၢအဝဲနီၣ်ကစၢ်တၢ်ဘၣ်တၢ်ဘၢအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျါလၢတၢ်ကွဲးရဲပုၤအိၣ်ထီၣ်အိၣ် ဖဲပနီၣ်ကဝီအပူၤန့ၣ် မ့ၢ်ဝဲဒၣ် KHRG အတၢ်ကွဲးရဲထီၣ်တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်
ကျါန့ၣ်လီၤ.

မၤသကိးတၢ် ဒီးကမျါၣ်သုးလၢ ဂ---သဝီ လၢအအိၣ်ဘူးလိာ်သးန့ၣ်လီၤ. ဖဲဘၣ်တၢ်ထၢကမျါၣ်သုးခိၣ်ထံးခါန့ၣ်သဝီဖိလၢ က---
သဝီတဖၣ် တသးလီၤပလိာ် ဒီးတဆိၣ်ထွဲမၤစၢၤဝဲဘၣ်ဘးတၢ်ထၢသုးတခါအံၤဘၣ်အဃိ ပုၤထၢသုးအံၤတန့ၢ်ညီညီဘၣ်န့ၣ်
လီၤ. ပုၤသဝီဖိဖဲ က---သဝီလၢအသးအိၣ်န့ၣ်လီၤကဲကမျါၣ်သုးအံၤအိၣ်ဒၣ်ထဲ ၁၀ ဂၤ ဧၤန့ၣ်လီၤ. ဒ်ပုၤသဝီဖိလၢအဆိၣ်ထွဲမၤစၢၤ
ကမျါၣ်သုး စ့ၤဝဲအသိးပုၤလၢကန့ၣ်လီၤကဲကမျါၣ်သုးန့ၣ်အိၣ်စ့ၤဝဲဒၣ်အဃိ ကမျါၣ်သုးတဖၣ်စးထီၣ်ထၢန့ၣ်သုးန့ၣ်လီၤ.

လၢတၢ်ထၢန့ၣ်သုးဖဲ က---သဝီ တခါအံၤအဖီခိၣ်, ကညီဒီကလုာ်တၢ်ထုၣ်ဖျဲးသုးမုၢ်ဒိၣ် (KNLA) အသုးရၣ်ခိၣ် လၢတၢ်တ
သ့ၣ်ညါအမံၤဘၣ်တဂၤ ဆုၤထီၣ်ဝဲလံာ်တၢ်ဟ့ၣ်ပလိာ်ဆူ က---သဝီ လၢကမျါၣ်သုးတဖၣ်အအိၣ် ဒ်သိးအသုတမၤန့ၣ်
ပုၤသဝီဖိတဖၣ်ဖီၣ်ထီၣ်တၢ်စုကဝဲတဂ့ၢ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်ပိာ်ထွဲထီၣ်အခဲလၢတၢ်ဂ့ၢ်တခါအံၤအဖီခိၣ်လၢကမျါၣ်သုးအသုးခိၣ်
လၢအမံၤမုၢ် စီၤနီၣ်ကလုာ်တဂၤန့ၣ် ဃုၤထီၣ်ဝဲအခွဲးလၢ SAC ကဒုးအိၣ်အီၤဒီးအပုၤကမျါၣ်သုးတဖၣ်ဖဲ က---သဝီပုၤန့ၣ်လီၤ. SAC
အာ်လီၤတူၢ်လိာ်အတၢ်ဃုထီၣ်ဒီး ဟ့ၣ်လီၤဃုာ်အီၤဒီးကျိ (၇) ခိၣ် လၢကဒုးအိၣ်ထီၣ်အသုးအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ [ဖဲ လါဒဲးဘၣ်
၂၀၂၃ နံၣ်]. စီၤနီၣ်ကလုာ်အိၣ်ဒီးဒၣ်ဖဲ က---သဝီပုၤဃုာ်ဒီးအပုၤသုးဖိတဖၣ်ဖဲဆၢကတီၢ်အခဲအံၤ [လါအ့ၢ်ဖျဉ် ၂၀၂၄နံၣ်] န့ၣ်လီၤ.

လါဒဲးဘၣ် ၂၀၂၃နံၣ် ဒီတလါန့ၣ်, SAC သုးတဖၣ် ဟဲအိၣ်ဆီလီၤအသးဖဲ က---သဝီ, ဒီး မၤဝဲပုၤသဝီဖိတဖၣ်ခိးန့ၢ်အီၤက့
တနွံ (၇) ဂၤ ဖဲအဝဲသ့ၣ်သုးကလၢတၢ်န့ၣ်လီၤကျဲတၢ်သမံသမိးတြဲၤန့ၣ်လီၤ. SAC သုးတဖၣ်ပျံၤဝဲလၢကဘၣ်တၢ်ဟဲထီၣ်ဒါအီၤ
လၢအဒုၣ်ဒါသုးတဖၣ်အဃိအဝဲသ့ၣ်သုးပုၤသဝီဖိဒ်အမုၢ်အဝဲသ့ၣ်တၢ်ဒီသဒါလီၤအနီၢ်ကစၢ်သးအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

သဝီဖိလၢ က---သဝီ လၢအဃုာ်အိၣ်ကမ့ၢ်လၢတၢ်ဟးဆွဲးတၢ်ထၢသုးတဂၤအံၤ စံးဘၣ်ဝဲ KHRG လၢ “ယတူၢ်လိာ်လၢကကဲက
မျါၣ်သုးတဘျီဘၣ်. ဘၣ်မနုၤဃိလဲၣ်န့ၣ် SAC တဖၣ်မုၢ်အိၣ်ဆီလီၤအသးဖဲသဝီပုၤ ဒီး ကမျါၣ်တၢ်ဒီသဒါသုး (PDF) သုးတဖၣ်
မုၢ်ဟဲခဲးတၢ်န့ၣ် မုၢ်တၢ်လၢအလီၤပျံၤဒိၣ်မးလီၤ. မုၢ်သ့န့ၣ်ယအဲၣ်ဒီးလၢပုၤသဝီဖိလၢအန့ၣ်လီၤကဲ ကမျါၣ်သုး(လၢအ မၤသကိးတၢ်
ဒီးပယီၤသုးတဖၣ်) ကက့ၤဟ့ၣ်လီၤက့ၤအကျိ ဆူကမျါၣ်သုးအအိၣ်န့ၣ်လီၤ. ယအဲၣ်ဒီးအိၣ်ဒၣ်မုၢ်မုၢ်ခုၣ်ခုၣ်လၢသဝီပုၤလီၤ.
ယတအဲၣ်ဒီးစ့ၢ်ကိးလၢအဝဲသ့ၣ်ကမၤသကိးတၢ်ဒီး SAC ဘၣ်. ဘၣ်ဆၣ်သန့ၣ်က့ ယတဲတဘျီဘၣ် ဒီဖျိလၢအဝဲသ့ၣ်အိၣ်ဒီး
တၢ်စုကဝဲအဃိမိ. [...] တၢ်လၢယအဲၣ်ဒီးဒု... [မုၢ်ဒ်သိးတၢ်အိၣ်သးကဂ့ၢ်ထီၣ်က့ၤ] အဝဲသ့ၣ်မုၢ်ဟးထီၣ်က့ၤလၢ ကမျါၣ်သုးဒု
ကဂ့ၢ်န့ၣ်. ဘၣ်ဆၣ် SAC တဲပျံၤတဲဖုးပုၤလၢပအိၣ်လၢသဝီပုၤတန့ၢ်ဘၣ်ပမုၢ်တကဲကမျါၣ်သုးဘၣ်န့ၣ်.”

ဖဲလါမးရှး ၂၀၂၄နံၣ် အပူၤအံၤ, SAC ဆုၤအါထီၣ်ဝဲအသုးလၢ က---သဝီအပူၤ ဒီး ဆီလီၤဝဲအတၢ်အိၣ်တၢ်ဆိးလီၤဖဲသဝီပုၤအ
ဃိ သဝီဖိလၢဟးဃုာ်အိၣ်ကမ့ၢ်တဖၣ်ဟဲက့ၤလၢသဝီပုၤတဘျီလၢဘၣ်. သဝီဖိတနီၤဃုာ်ဆူထံခံ, တနီၤလၢအစံာ်ဒဲ, တနီၤဆူ
ထံဆၢကီၢ်ဆၢ ဒီး တနီၤဃုာ်ခိးဃီဆူယိကီၢ်တခိပန့ၣ်လီၤ. ပုၤသဝီဖိအါဒဲအါဂၤဃုာ်ပာ်စၢၤဝဲတချူးလၢ SAC ဆုၤအါထီၣ်အသုး
ဒဲးဘၣ်အခါလဲ, ဒီးစးထီၣ်လၢတၢ်ထၢန့ၣ်သုးကဲထီၣ်သးအခါလဲလဲ, ဘၣ်ဆၣ်ပုၤလၢအဃုာ်အိၣ်ကမ့ၢ်ဘူးဒီးအသဝီတဖၣ်
ဟဲက့ၤဆူအဟံၣ်ဖဲမုၢ်ဆါခိအဆၢတတီၢ်ဒီး ဖဲမုၢ်နုၤခိအဆၢကတီၢ်က့ၤဝဲဆူအတၢ်အိၣ်ကမ့ၢ်လီၤန့ၣ်လီၤ.

ကညီဂ့ၢ်ဝီခွဲးယၢ်ကရူၢ် (KHRG) အဂ့ၢ်ဖျဉ်ကိာ်

ကညီဂ့ၢ်ဝီခွဲးယၢ်ကရူၢ် (KHRG) အံၤဘၣ်တၢ်ဒုးအိၣ်ထီၣ်အီၤဖဲ ၁၉၉၂ နံၣ် ဒီးမုၢ်ဝဲလီၢ်ကဝီၤကရၢၤသဘျီတဖၣ်လၢ အာ်လီၤ
မၤတၢ်လၢ ကမၤဂ့ၢ်ထီၣ်ပုၤဂ့ၢ်ဝီခွဲးယၢ်အတၢ်အိၣ်သး လၢကီၢ်ပယီၤမုၢ်ထီၣ်ကလံၤထံးအပူၤန့ၣ်လီၤ. KHRG သိၣ်လိဝဲ
လီၢ်ကဝီၤဒုသဝီဖိတဖၣ် လၢကမၤနီၣ်မၤဃါတၢ်မၤဘၣ်ဒိပုၤဟီၣ်ခိၣ်ဖိခွဲးယၢ်အဂ့ၢ်အကျိန့ၣ်လီၤ. KHRG ဘိးဘၣ်ရၢလီၤ
တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိတဖၣ်အံၤ ဒ်သိးကဟံၣ်ဖျါထီၣ်လီၢ်ကဝီၤပုၤ ကမျါၣ်တဖၣ်အကလုာ်, အတၢ်တူၢ်ဘၣ်ခိၣ်ဘၣ်, အတၢ်ဘၣ်ယိၣ်
ဘၣ်ဘျီ ဒီး အတၢ်ထံၣ်တၢ်ဟံၣ်သးသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. နဃုထံၣ်သ့ၣ်ညါပတၢ်မၤသ့ၣ်တဖၣ်ဖဲ www.khr.org အပူၤ
သ့ဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ.